

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ
ОСВІТИ: УДОСКОНАЛЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО
КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ТА НАВЧАЛЬНОЇ
ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**Збірник
матеріалів IV-ї Всеукраїнської
науково-методичної конференції**

13-15 квітня 2022 року, м. Одеса

У Збірнику опубліковано матеріали IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації», яка проходила 13-15 квітня 2022 року на базі Одеської національної академії харчових технологій в умовах воєнного стану з причини російсько-української війни.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом конференції

Редакційна колегія:

Богдан ЄГОРОВ	ректор Одеської національної академії харчових технологій, д.т.н., професор (Голова редакційної колегії)
Федір ТРИШИН	проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к.т.н., доцент (заступник Голови редакційної колегії)
Надія ДЕЦ	директорка Навчального центру організації освітнього процесу, к.т.н., доцентка
Любов ЛАНЖЕНКО	начальниця Навчального відділу НЦООП, к.т.н., доцентка
Оксана КРУЧЕК	начальниця Відділу контролю якості та моніторингу діяльності, к.т.н., доцентка
Юрій КОРНІЄНКО	начальник Відділу організації дистанційної роботи та навчання ЦКТ, к.ф.-м.н., доцент
Валерій МУРАХОВСЬКИЙ	начальник Відділу ліцензування, акредитації та сертифікації НЦООП, к.ф.-м.н., доцент
Людмила РИЖЕНКО	методистка вищої категорії Навчального відділу НЦООП

Оргкомітет IV-ї Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти: удосконалення дистанційного контролю знань та навчальної документації» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

Отож, можна з впевненістю стверджувати, що On-line тестування в має суттєвий перелік переваг перед традиційною формою контролю якості знань з географії:

- оперативна перевірка знань великої кількості студентів одночасно;
- об'єктивна незалежна оцінка рівня навчальних досягнень здобувачів освіти;
- повністю відповідає вимогам європейської системи освіти куди увійшла й Україна.

Разом з тим, електронний контроль має також певні недоліки, головними з яких є:

- зменшення спілкування студента із викладачем;
- трудомісткість процесу – на розробку комплексу завдань потрібно багато часу.

Перспективою подальших досліджень, вважаю розробку нових форм контролю знань в умовах дистанційного навчання з дисципліни, так як вони полегшують роботу викладача та якісніші при зрізі знань, а також є актуальними в світовій системі освіти.

Висновки. Отож, розробка і використання on-line тестування знань з географії є необхідним в умовах кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах, так як сприяє підвищенню якості знань здобувачів та ефективності контролю в процесі навчання а також економії часу на заняттях, формуванню незалежної самооцінки здобувачів.

Список використаної літератури:

1. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/user/id490886>

УДК 378.4.018.43-047.58:001.8

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

**Л.В. Гордієнко, В.Ю. Толстих, О.М. Котузаки, А.Б. Чабан,
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Дистанційне навчання визначається як організація пізнавальної діяльності, заснованої на самоосвіті, де безпосереднє педагогічне спілкування зведено до мінімуму, виходячи з цього необхідно визначити дидактичні принципи, що відрізняють дистанційне навчання і лежать в основі побудови дидактичної моделі. Отже, у дистанційному навчанні повинні дотримуватися наступних принципів.

1. Процес навчання будується переважно на самостійній пізнавальній діяльності студента. Цей принцип визначає відношення суб'єктів процесу навчання та роль викладача у ньому. Безсумнівно, особистісне спілкування викладача та студента є неocenенною перевагою очної форми навчання, і його ніколи не замінить спілкування студента з будь-якою, навіть найрозумнішою,

машиною. Проте в цій ситуації визначальним є талант педагога, і в умовах масового навчання він не має такого ефекту як при індивідуалізованому навчанні. Якщо ж ставити за мету максимальне розкриття творчих здібностей студента, то необхідно створити таке освітнє (навчальне) середовище, яке максимально сприяло б цьому. І тут насамперед необхідно забезпечити максимальний доступ студента до навчальної інформації. Сучасні засоби та технології дозволяють це зробити. Зараз, наприклад, практично всі освітні заклади вищої професійної освіти мають інформаційні ресурси, забезпечені засобами віддаленого доступу через Інтернет.

Комп'ютерні навчальні програми, незважаючи на різне призначення (теоретичний матеріал, тренажери, контролюючі програми), мають таку важливу загальну властивість, як інтерактивність. Саме ця властивість програми допомагає створити ефект спілкування викладача зі студентами. Розробка комп'ютерних навчальних програм – досить складна процедура, але головним елементом у ній є участь викладача. Це дозволяє передати комп'ютерній програмі педагогічну індивідуальність викладача, тобто те, що у традиційній педагогіці є основою педагогічної школи.

Отже, яка роль викладача в цьому новому навчальному середовищі (інформаційному просторі, засобах доступу до інформації та навчальних програмах). По-перше, керівництво навчальним процесом, яке включає консультування студентів на всіх етапах засвоєння навчальної програми та контролю якості знань. Друге, і не менш важливе, – виховна функція викладача. Освіта – складний та багатогранний процес розвитку професійних та особистісних якостей та «живе» спілкування в процесі виховання особистості – є основою існування людського суспільства. Отже, у дистанційному навчанні зовсім не скасовується безпосереднє спілкування викладача та студента. Наскільки воно має бути інтенсивним, залежить від багатьох факторів, але воно має бути. Є дві можливості часткової компенсації відсутності чи нестачі у безпосередньому спілкуванні викладача та студента. Це, по-перше, організація їх спілкування за допомогою мережевих технологій (поштових технологій, відео- та звукових конференцій). Серед цих технологій найбільш ефективною та максимально наближеною до очної є відеоконференція, але тут головною перешкодою є технічні фактори. Іншою можливістю організації спілкування викладача та студентів є тьюторіал, як система підтримки та супроводу навчального процесу за допомогою тьюторів – викладачів-консультантів.

2. Пізнавальна діяльність студента повинна мати активний характер. Цей принцип визначає рівень мотивації студента до знань. Активний характер дистанційного навчання тісно пов'язаний із принципом самоосвіти, яка неможлива без активної участі студента у навчальному процесі. Активна участь визначається насамперед внутрішньою мотивацією, вираженою як бажання вчитися. У дистанційному навчанні необхідна активна пізнавальна самостійна мисленнева діяльність. Тому при дистанційному навчанні необхідно використовувати такі методи та технології, які сприяють вмінню самостійно добувати потрібну інформацію, виділяти проблеми та способи їх раціонального вирішення, вміти критично аналізувати отримані знання та засто-

совувати їх на практиці. Згідно з Лернером і Скаткіном, існує п'ять загальнодидактичних методів, що визначаються характером діяльності учнів: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного викладу, частково пошуковий, дослідницький. Серед них особливе місце займають продуктивні методи, що ґрунтуються на активній участі студента в навчальному процесі. Активні методи навчання за характером комунікацій між викладачем та учнями поділяються на: рольові ігри, дискусійні групи, форум-проектні групи тощо. Основою їх є телекомунікаційні мережі та інформаційні технології навчання.

Дистанційне навчання має бути особистісно орієнтованим. Цей принцип визначає індивідуальний характер дистанційного навчання. Підвищення ефективності навчального процесу можливе лише на основі індивідуалізації навчально-пізнавальної діяльності. Таке персоніфіковане навчання в умовах масового попиту можливе лише на основі високих технологій навчання, побудованих на комп'ютерних засобах та технологіях. Дидактичні принципи, що розглядаються вище, є основою базових моделей дистанційного навчання [1].

Перша з них британська (або асинхронна, індивідуальна) розроблена у Британському відкритому університеті та виходить історично із заочної форми навчання. В основі цієї моделі лежать спеціально розроблені навчально-методичні комплекти (кейси), призначені для самостійного вивчення курсу; система психолого-педагогічної підтримки студентів у формі індивідуальних консультацій та активних групових занять (тьюторіалів); система рейтингової (накопичувальної) атестації та централізованого моніторингу якості освіти.

Друга, американська модель перегукується з очною формою освіти, у якій очний контакт викладача зі студентом замінено на відео конференції. Навчання по суті залишається аудиторним, навчально-методичне забезпечення не відрізняється від навчально-методичного забезпечення для очної форми, групові заняття у віддаленій аудиторії проводяться під керівництвом інструкторів-організаторів навчального процесу. Якість освіти досягається головним чином за рахунок забезпечення якості телекомунікаційних каналів між базовою установою (студією, в якій знаходиться лектор) та віддаленими аудиторіями (класами).

Таким чином, дистанційне навчання представляє собою сукупність технологій, які забезпечують доставку студентам основного обсягу досліджуваного матеріалу, інтерактивну взаємодію учнів та викладачів у процесі навчання, що надає студентам можливості самостійної роботи з освоєння матеріалу, який вивчається, та в процесі навчання. Сучасні моделі дистанційного навчання є змішаними, побудованими на розумному поєднанні очних та заочних форм навчання, єдиним критерієм яких є якість навчання.

Література:

1. Дистанційна освіта. URL: www.mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/distancijna-osvita

2. Корбут О. Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи [Електронний ресурс] – Режим доступу:
<http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/%201123>

УДК 378.147.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ І ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Ю.Г. Неустроєв, Г.М. Павленко,

Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса

Однією з ключових умов успішного розвитку процесу інформатизації суспільства вважають інформатизацію освіти. При швидкому розвитку технологій, ключовими компетентностями особистості є вміння вчитися, оперувати та управляти інформацією. В сучасних умовах дуже важливо орієнтуватися на діяльності та розвивати технології у навчальному процесі. Швидкими темпами збільшуються можливості персональних комп'ютерів і програмного забезпечення, що створює досить сприятливі умови для розвитку дистанційного навчання та застосування технологій дистанційного навчання.

У умовах світової кризи та світових хвороб спостерігається зростання кількості студентів та здобувачів, які навчаються за дистанційними технологіями, збільшується кількість закладів вищої освіти, які використовують дистанційні технології в навчальному процесі [1].

Україна та весь світ використовує дистанційне навчання як новий засіб реалізації процесу навчання, в основі якого використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють навчатися на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. Таке навчання відбувається в середовищі, що дозволяє передавати великі обсяги різної інформації на великій відстані.

Багато викладачів, як навчальних закладів володіють власною, відпрацьованою роками, сталою системою навчання, та вважають дистанційну освіту неповноцінною через неможливість відстежувати дії студентів під час дистанційного складання тесту або іспиту – складно об'єктивно дати оцінку знань людині, яка під час складання тесту або іспиту використовує інтернет, навчальні матеріали, допомогу третьої особи. Виникають труднощі реалізації комунікаційного зв'язку при перенесенні навчальної аудиторії в віртуальний простір [2].

Звернення до дистанційних технологій під час проведення занять у здобувачів ВНЗ дозволяє реалізувати одну з головних умов інтерактивного навчання – мобільність, відкритість, гнучкість налагодження міжособистісної взаємодії та комунікації. Ті, хто навчається, отримують можливість висловити власні погляди на порушену проблему, обмінятися думками, ознайомитись з альтернативними позиціями і підходами до розв'язання проблеми за прийнятним режимом і за сприятливих для навчання умов.

	Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса	
79	НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Г.В. Шлапак, Н.Г. Азарова	187
80	ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ ДИЗАЙН-МИСЛЕННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ І.С. Калмикова	188
81	АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ А.В. Селіванова	189
82	ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ (ДК) Н.В. Волгушева, І.Л. Бошкова, Е.І. Альтман	192
83	ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «УЧБОВА ПРАКТИКА В МАЙСТЕРНЯХ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.С. Солдатенко	195
84	УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Н.Г. Азарова, Г.В. Шлапак	197
85	ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Б.І. Струк, О.В. Павлюк, В.В. Гончарук	198
86	ДИСТАНЦІЙНА ПРАКТИКА З ЕЛЕМЕНТАМИ ON-LINE НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАРКЕТОЛОГІВ О.В. Євтушок, Л.А. Бахчиванжи, Р.Р. Значек	201
87	ON-LINE – ТЕСТИ ЯК НАДІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ГЕОГРАФІЇ Т.Ю. Насушна, ВСП «Механіко-технологічний фаховий коледж ОНАХТ», м. Одеса	204
88	МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Л.В. Гордієнко, В.Ю. Толстих, О.М. Котузаки, А.Б. Чабан	207
89	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ І ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ Ю.Г. Неустроев, Г.М. Павленко	210
90	ДО АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, О.М. Берегова	213
91	ПАРАДИГМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА МАЙБУТНЬОГО О.Б. Каламан, Д.В. Мандрикін	214